

© ERJA LAUREN

Kotoutumisen tukena

OSA 2 OSASTOT KOTOUTUMISTA TUKEMASSA

A Etsi tietoa.....	3
B Suunnittele toimintaa	4
C Rekrytoi myös maahanmuuttaneita	5
D Älä vaikene kulttuurieroista	6
E Anna tiedon kiertää.....	7
F Hanki kummi hallituksesta.....	7

Osastot kotoutumista tukemassa

Suomen Punaisen Ristin osastojen tehtävä on edistää suvaitsevaisuutta ja moninaisuutta ja tukea Suomeen muuttaneiden kotoutumista. Monikulttuurisuustoiminnalla toteutetaan järjestön perusperiaatteita ja humanitaarisia arvoja.

Uuteen kulttuuriin, kieleen, ihmisiin ja palveluihin tutustuminen on aikaa vievä prosessi, jonka jokainen Suomeen muuttanut ihminen käy läpi omalla tavallaan. Yhteiskuntaan integroitumista omaa kulttuuria unohtamatta kutsutaan kotoutumiseksi.

Osasto voi tukea kotoutumista tarjoamalla Suomeen muuttaneelle turvallisia sosiaalisia kontakteja, mielekästä tekemistä ja mahdollisuuden osallistua ja vaikuttaa. Vapaaehtoistoi-
mintaan osallistumalla tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin, täällä asuviin ihmisiin ja yhteiskuntaan. Yhteinen tekeminen tuo ihmisiä lähelle toisiaan ja luo keskinäistä ymmärrystä ja kunnioitusta.

Vapaaehtoiselle kotoutumisen tukeminen on käytännössä arjen pulmien ratkomista. Arkikokemus ja -järki riittävät pitkälle. Tehtävissä ei tarvita suurta tietovarastoa, vaan uskallusta vuorovaikutukseen ja rohkeutta ylittää kielimuureja. Monelle muualta muuttaneelle Punaisen Ristin ystävä tai ryhmätoiminnan ohjaaja on ensimmäinen tuttavuus, jonka arvo muistetaan vuosienkin päästä.

A Etsi tietoa

Kotoutumista tukevan toiminnan pohjaksi on hyvä hankkia tietoa omalla paikkakunnalla asuvien maahanmuuttaneiden elämästä, tarpeista ja heille järjestetyistä palveluista.

Etsi vastauksia kysymyksiin:

- Onko paikkakunnallenne vastaanotettu tai suunnitteilla vastaanottaa esimerkiksi kiintiöpakolaisten ryhmää? Miten heidän kotoutumistaan on suunniteltu?
- Missä paikkakuntanne maahanmuuttajataustaiset ihmiset toimivat ja viettävät aikaansa?
- Mitä omia yhdistyksiä maahanmuuttaneilla on?
- Millaisia palveluita maahanmuuttaneille on tarjolla kunnassanne?
- Millaista toimintaa muilla järjestöillä on maahanmuuttaneille?

Tietoa alueen maahanmuuttaneiden tarpeista saa heiltä itseltään ja heidän kanssaan työskenteleviltä ihmisiltä.

Hyväksi havaittuja tapoja kartoittaa tarpeita ovat:

- tapaamiset viranomaisten kanssa (esimerkiksi sosiaali- ja opetustoimen)
- tapaamiset ja keskustelut muiden järjestöjen kanssa (Mannerheimin lastensuojeluliitto, Setlementtiliitto, työttömien yhdistykset, 4H, Martat jne.)
- yhteistyö työvoimatoimiston kanssa
- vierailut ja keskustelut kansainvälisillä kohtaamispaikoilla
- seurakunnan työntekijöiden haastattelut
- tapaamiset kylä- ja kaupunginosatoimikuntien kanssa
- koulujen rehtorien tai opettajien haastattelut
- tiedotusvälineiden aktiivinen seuraaminen
- kunnan tilastojen analysointi
- kuntalaisten kutsuminen avoimeen keskustelutilaisuuteen
- osaston aktiivien ja jäsenten haastattelut
- paikkakunnalla pidempään asuneiden maahanmuuttajien haastatteleminen

Yhteistyötä kannattaa tehdä erityisesti paikkakunnan maahanmuuttajapalveluiden ja maahanmuuttaneiden omien yhdistysten kanssa. Yhdistyksistä saa tietoa kunnan tai kaupungin kulttuuritoimesta ja maahanmuuttajapalveluista (tai maahanmuuttotyön koordinaattorilta), kansainvälisistä kohtaamispaikoista tai patentti- ja rekisterihallituksen yhdistysrekisteristä (<http://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri.html>, puhelin 09 693 9500).

- osa 1
- ▶ osa 2
- osa 3
- osa 4
- osa 5

Kiinnostusta kotoutumisen tukemiseen ja suvaitsevaisuuden edistämiseen löytyy. Selvittämällä, mitä muut järjestöt tekevät, vältetään päällekkäisyyksiä. Yhteistyö muiden järjestöjen kanssa on myös hedelmällistä. Yhteiset tapahtumat lisäävät kaikkien voimavaroja. Ihmisistä ei kannata lähteä kilpailemaan.

"MAALAIJÄRJELLÄ" JA AVOIMESTI

- Arkikokemus ja -järki riittävät pitkälle.
- Peloista, arvoista ja pelisäännöistä saa ja pitääkin puhua avoimesti.

B Suunnittele toimintaa

Kotoutumista tukevan toiminnan voi aloittaa jokainen kiinnostunut. On tärkeää, että vapaaehtoisten taidot ja ominaisuudet tulevat parhaaseen käyttöön ja vastaavat tehtävän vaatimuksia.

Kun käynnistät kotoutumista tukevaa toimintaa osastossasi

- Pohdi, mitä vapaaehtoisten tehtävät vaativat.
- Suunnittele, miten koulutat, perehdytät ja sijoitat uudet vapaaehtoiset sopiviin tehtäviin.
- Mieti, miten rekrytoit uusia vapaaehtoisia mukaan. Älä unohda maahanmuuttaneiden rekrytointia.
- Varmista, että kaikki saavat tukea.
- Varmista, että tieto kulkee.
- Mieti, miten kiität ja palkitset vapaaehtoisia hyvästä työstä.
- Pohdi, mitä erityistä kotoutumistoiminnassa tulee ottaa huomioon.
- Kartoita yhteistyökumppanit. Kysele kiinnostusta koulujen opettajilta, oppilaiden vanhemmilta, oppilaitoksista, kunnan viranomaisilta, kirjastoista, urheiluseuroilta ja muilta yhdistyksiltä.

Kun ohjaat vapaaehtoistoimintaa

- Määritä tehtävät yhdessä vapaaehtoisten kanssa. Selvät rajat/selkeät tehtävät auttavat pitämään vapaaehtoisroolin kirkkaana.
- Käy läpi tehtävät, kun perehdytät uusia vapaaehtoisia. Jutelkaa yhdessä siitä, miltä tehtävät tuntuvat ja ovatko ne sopivia ja kiinnostavia.
- Keskustele vapaaehtoisten kanssa vapaaehtoistoiminnan rajoista. Selvittääkää yhdessä, millaisia ammatillisia palveluja maahanmuuttaneille on tarjolla.
- Järjestä vapaaehtoisille ryhmätapaamisia. Niissä voi keskittyä keskusteluun ja vertaistukeen tai kouluttautua.

- Rohkaise vapaaehtoisia puhumaan kokemuksista toistensa ja ryhmän ohjaajan kanssa.
- Järjestä tilaisuuksia, joissa vapaaehtoiset voivat vaihtaa kokemuksia muiden järjestöjen vapaaehtoisten ja maahanmuuttaneiden kanssa.
- Järjestä vapaaehtoiselle tarvittaessa työpari.
- Sovi selkeästi toiminnanohjauksesta: kehen vapaaehtoiset voivat ottaa yhteyttä ongelmatilanteissa?
- Selvitä, kuka piiritoimistossasi voi tukea toimintaa.

C Rekrytoi myös maahanmuuttaneita

Ei riitä, että passiivisesti todetaan Punaisen Ristin toiminnan olevan avointa kaikille. On tärkeää aktiivisesti tarjota maahanmuuttaneille mahdollisuutta osallistua järjestön toimintaan. Avoimesta toiminnasta voidaan puhua vasta, kun kaikkien osallistumisen esteet on poistettu.

Moninaisuus Punaisessa Ristissä toteutuu, kun kaikilla on taustastaan riippumatta mahdollisuus toimia parhaan kykynsä mukaan ja säilyttää omat arvonsa.

Maahanmuuttaneet ymmärtävät uusien tulijoiden tarpeita ja voivat helpottaa kotoutumista omien kokemustensa pohjalta.

Vapaaehtoisina toimivat voivat

- tukea toisia maahanmuuttaneita kehittämään omaa kulttuuriaan
- auttaa nuoria ylläpitämään äidinkieltään
- toimia linkkeinä maahanmuuttajayhteisöihin
- kertoa omasta kulttuuristaan

Punaisessa Ristissä jo toimivat maahanmuuttaneet voivat myös olla suureksi avuksi toisten innostamisessa vapaaehtoistoimintaan. Heidät kannattaa ottaa mukaan rekrytoinnin suunnitteluun ja toteuttamiseen, ja he voivat esimerkiksi osoittaa, että Punainen Risti on kaikille avoin järjestö. Jos omassa osastossasi ei vielä ole maahanmuuttaneita vapaaehtoisina, neuvoa voi kysyä naapuriosastoista tai piiristä.

Maahanmuuttaneet eivät yleensä tiedä suomalaisesta vapaaehtoistyöstä tai Suomen Punaisesta Rististä. He saattavat myös kokea toiminnan vieraaksi, koska suurin osa vapaaehtoisista edustaa valtaväestöä.

Rekrytoinnissa kannattaa tehdä näin:

- Käy henkilökohtaisesti kertomassa toiminnasta esimerkiksi koulu- ja opiskelijaryhmille, joissa on maahanmuuttaneita. Pieniä ryhmiä on hyvä myös viedä paikan päälle tutustumaan toimintaan. Näkeminen ja kokeminen saattavat madaltaa mukaan tuleminen kynnystä.

- osa 1
- ▶ osa 2
- osa 3
- osa 4
- osa 5

- Aloita perusasioista. Kerro selkeästi vapaaehtoistoiminnan perusteista ja oman osaston sekä ryhmien toiminnasta. On hyvä jo alussa kertoa Suomen Punaisesta Rististä osana kansainvälistä Punaista Ristiä. Monilla maahanmuuttaneilla on kokemuksia Punaisen Ristin tai Punaisen Puolikuun avustustoiminnasta maailmalla. Korosta, että kyseessä on yksi liike, joka toimii kaikkialla samojen periaatteiden mukaan.
- Kerro, että osaston monikulttuurisissa ryhmissä maahanmuuttaneet voivat tukea toisten Suomeen muuttaneiden kotoutumista. Kerro myös, kuinka kaivattu heidän panoksensa olisi kaikessa muussakin osaston toiminnassa.
- Kysy, mitä mieltä maahanmuuttaneet ovat esitellystä toiminnasta, ja mitä esteitä he voisivat nähdä osallistumiselleen. Keskustelkaa, miten näitä esteitä voisi ylittää.
- Mieti myös, miten järjestää tilaisuuksia, joissa maahanmuuttaneet ja kantaväestön edustajat voisivat yhdessä suunnitella kaikille mielekästä toimintaa.

D Älä vaikene kulttuurieroista

Maahanmuuttaneiden rekrytoinnin lisäksi on tärkeää varmistua siitä, että heidät otetaan hyvin vastaan osaston ryhmissä. Keskustele kaikkien ryhmien vastuuhenkilöiden kanssa siitä, miten maahanmuuttajataustaiset vapaaehtoiset voitaisiin parhaiten perehdyttää, ja mikä olisi heidän arvokas panoksensa.

Kantaväestön edustajat saattavat pelätä kulttuurisia eroja. Kuuntele huolia ja rohkaise kaikkia toimimaan yhdessä kulttuuritaustasta riippumatta. Pelloista, arvoista ja pelisäännöistä saa ja pitääkin puhua avoimesti. Kysymykset ja keskustelut ovat osa moninaista toimintakulttuuria.

Ennakkoluulot hälvenevät, kun eri kulttuureista ja niiden toimintatavoista keskustellaan. Korosta, että kunnioittavalla asenteella voimme oppia paljon toistemme kulttuureista. Viime kädessä tärkeintä on kohdata toinen toisemme yksilöinä.

E Anna tiedon kiertää

Suunnittele miten, kenelle ja milloin viestit toiminnasta. Viestintä voi esimerkiksi olla yhden ohjaajan tehtävä.

- Pidä huolta, että toimintaan osallistuvat vapaaehtoiset ovat selvillä vuoroista, tapahtumista ja muutoksista.
 - Luo ryhmälle oma sähköpostiosoite tai käytä osaston osoitetta. Sovi, kuka lukee postit ja vastaa niihin.
 - Tee vapaaehtoisten osoitteista sähköpostilista. Vältä turhien viestien lähettämistä listojen kautta.
 - Tee valmis, muokattava pohja kuukausikirjeelle.
 - Viesti hyvissä ajoin. Esimerkiksi tapahtumista voi kertoa reilusti etukäteen, sitten muistuttaa vielä lähempänä.
- Huolehdi, että tieto kulkee vapaaehtoisten välillä ja heiltä maahanmuuttaneille.
- Pidä huolta yhteistyökumppaneista. Maahanmuuttaneet ja heidän yhdistyksensä arvostavat selkokieleistä tekstiä.
- Viesti myös viranomaisille ja medialle tarpeen vaatiessa.
- Saat tukea viestintään piiritoimistostasi.

F Hanki kummi hallituksesta

Jos toimintaryhmät toimivat itsenäisesti ja eri tiloissa, luontevat kohtaukset ryhmien ja osaston hallituksen jäsenten kanssa voivat jäädä vähiin. Työön osastossa ratkaisuksi yhteydenpitoon on kehitetty hallituksen ja toimintaryhmien välinen kummitoiminta.

Jokaisella toimintaryhmällä on ryhmän toimintaan perehtyvä yhteysthenkilö osaston hallituksessa. Ryhmän vetäjä kertoo yhteysthenkilö toiminnassa tapahtuvista muutoksista, tarvittavista resursseista ja kehittämisideoista. Yhteysthenkilö puolestaan kertoo vetäjälle ryhmän vuosittaisesta budjetista ja hallituksen päätöksistä.

Kummitoiminnassa toimintaryhmät voivat tehdä yhteistyötä keskenään, esimerkiksi perustamalla yhteistyöryhmiä.